

ארכ' הרחטפער

סימן קג

בכח הנאמן (TRUSTEE) לפעול בכספי הנאמנות (TRUST)

נр ז' דוחנוכת תש"ע

ארכ' הרחטפער

ארכ' הרחטפער

כבוד ידיין

חכם וסופר איש האשכבות
הרבי פרופ' נחום רקובר היי'

נעימות בימינך נצח

הנני בمعנה קצר לגבי שאלת "הנאמנות" גדרה ומהות סמכותה.

ראיתי את הקונטרס שליח אליו מע"כ שבו נדונה שאלה זו באricsות בנייה כל האפשרויות, והדברים נכתבו בטוב טעם ודעת ובבהירות יתרה ומשו"כ לא אאריך בפרטים אלא בעקורי הדברים.

ויפוד השאלה הוא איך להגדיר את סמכות הנאמן לפעול בכספי הנאמנות. באופן כללי ישנו שלשה גורמים הנוגעים לעניין: בעלי הנכסים שנכסיהם מופקדים בנאמנות והם הממנים את הנאמן או את ועד הנאמנים, הנאמן או הנאמנים שלהם ניתנה הסמכות לפעול בנאמנות, והנהנים שלטوبתם או לרוחתם יעדו כספי הנאמנות. מובן מאליו שלפי החוק וכן לפי ההלכה אין הנאמן רשאי לפעול אלא לטובת הנהנים לרוחתם.

ג. מדין פועל, שהרי הנאמן מקבל תשלום על טרחתו והו כפועל המקבל שכר. וכבר אמרו חכמים (ב"מ י" ע"א) יד פועל כיד בעל הבית. ויש אומרים דפועל עדיף משליח ואפלו במה שלא מהני שליחות מועילים מעשי הפועל.

הצד השווה שבשלושת הדרכים האלו, שבבעלי הנכסים או אלה שממן את הנאמן הם מקור הסמכות, והנאמן יונק את סמכותו מכוחם.

אך אפשר לבסס את כל דין הנאמנות על יסוד גדר הקניין, דהיינו שהנאמן הוא הבעלים על הנכסים בהם הוא אמור לטפל. לפי דרך זו צריך אכן לעשות קניין תקף שעיל ידו קונה הנאמן את נכסיו הנאמנות.

אחר בחינת העניין לצדדיו השונים נראה שיש לפניו שתי דרכים להגדיר את כח הנאמן, השליחות והקניין, ושתי דרכים אלה מתחלקות לחמשה.

אם נבסס את חוק הנאמנות על יסוד השליחות ונניח שהנאמן לעולם נחשב כשליח של בעלי הנכסים עליהם הוא מופקד, ישנן שלוש אפשרויות משנהות:

א. מדין שליחות ממש, בהנחה שהנאמן שליחם של בעלי הנכסים הוא ושליחו של אדם כמותו, וכל מעשי השליח מועילים למשלחו.

ב. מצד זכין לאדם שלא בפניו, וכיון שאין הנאמן פועל אלא לטובת בעלי הנכסים ולפי רצונם, אפשר שיש תוקף למשיו מצד דין הזכיה.

א

מורשתה

לפועל בנכסיים לקנות ולהקנות לחת ולהשיקע כבאים ממש, וא"כ י"ל דבזה כו"ע מודו דהנכסים קניים לו והו כבאים (והכל לטובה העניין והמטרה שלשמה הוקמה הנאמנות).

והנה הדרך הראשונה (שליחות) קרובה היא יותר אל האמת הפשטת ומהות העניין. דמצד מהות העניין תפקידו של הנאמן הוא לייצג את הממנה אותו ולמלא אחורי רצונו, וайלו יכולנו להגיד את הנאמן כשליח, פועל או זוכה, עדיף היה כך. אך כדי לענות על הנסיבות לאפשר לנאמן למלא את תפקידו באופן המועיל נראה דיש להשתית את דין הנאמנות על יסודות הקניין, ובאר.

השליח מוגבל הוא מעצם טبعו ותלו依 תלותה מתחמת במשחו, ותלויה זו תקשה עליו בשלשה מצבים שונים: במוות המשח, בנסחתה, או כאשר המשח מחליט לבטל את השליחות. ואפרט שלוש מצבים אלה והלכותיהם.

שתי דרכיהם אלה נדונו על ידי חז"ל לגבי דין מורשתה המיציג את בעלי הדין במשפט, דנהליך אמימר ורב אשבי בכבא קמא (עי' ע"א) אם חפס המורשתה אם מפקנן מיניה, לא אמר לא מפקנן מינה דהוי כאילו תפס לעצמו ומהני תפיסתו, דגדר ההרשאה הקנתה הנכסים למורשתה ומAMILIA הוויל כבאים, ורב אשבי מפקנן מיניה ד"שליח שווה". (ועי"ש ברשי" שני פירושים אם מייר במורשתה שתפס מן הצד השני שהוא נשלח להתרדיין עמו או שתפס מן המרשאה את הממון שהוציאו מן הצד השני עי"ש).

הרי לנו שנהלך בגדיר מورשתה אם הו כבאים דההרשותה קניין הנכסים היא, או שיש לו דין שליח בלבד.

אם גם נראה לנאמן עדיף ממורשתה, רכל עניין ההרשאה אינו אלא מתחת למורשתה סמכות לעמוד בדיון ושלא יוכל לומר לו "לא" בעל דברים דידי את", משא"כ נראה שאמור

ב

מת המשלח

"וכיוון דמית קדיםתו לא הו שיחורוריה שחרורו דנפקא ליה רשותה מיניה וחילל עליה רשותו יורשין". הרוי דרך משום דהאהה כבר אינה אשתו והעבד כבר עבר לרשות יורשו אין השליח יכול לשחרר אבל לא משום שהשליחות בטלה, והרי בנסחתה האדם אין בעלותו נפקעת ומAMILIA מועילים מעשי השליח עי"ש.

ומבוואר מדברי הקצת דנקט דאף לאחר מיתת המשלח לא בטלת השליחות וายלו

דבר ברור הוא שב모ות המשח בטלת השליחות, שהרי בהעדר משלח אין שליח.

והנה כתוב בקצתה"ח (סימן קפ"ח ס"ק ב') להוכיח דאף אם נשחתה המשח לא בטלת השליחות מן התורה מדברי רש"י בגיטין (יע"ג ע"א) דמי שעשה שליח לגורש אשתו או לשחרר עבדו ומית ליה משחרר ופקעה ליה רשותה... וכי מתי לידה הא מית ליה משחרר ופקעה ליה רשותה". ובדף ט' ע"ב לגבי שטר שחרור לאחר מיתה כתוב (בד"ה לא)

כיוון שהיורשים כבר זכו בעבד ואין אדם משחרר עבד שאינו שלו.

ויעוד יש לתמהה בדברי הקצת דהלא להדיא כתוב רשי"י בשני מקומות דבמות המשלחת בטלה שליחות. בගיטין כ"ח ע"א לגבי שליח המביא גט והניחו ז肯 או חוליה Dunnaton את הגט בחזקת שהוא קיים כתוב רשי"י (ד"ה נתנו) "ולא חיישין שמא מת ובטל שליחותו", וכן בගיטין (ס"ז ע"א ד"ה לאחר) כתוב "לאחר שמת מי מגرشה", הרי דלאחר מותו אין לו כח לגרשה.

היתה אשתו אשת איש השליח מגرشה, דלא בטלה שליחות במות המשלחת.

אך לדעתי דבריו תימה גדולה, וסבירו פשוטה אלא הוכחנו היא כביעה בכוחה דכיון שמת אדם עבר ובטל מן העולם וכשם שאין לו לא קניין ולא אישות, אשתו הורתה והעביד עבר מרשותו, כך גם שליחותו בטלה ומボוטלת. ומה שכותב רשי"י טעם אחר במה דין השליח נותן את שטר השחרור לאחר מיתה חרא מתרי טעמי נקט, ובאמת נקט הטעם העדיף, דמה לנ' אם השליחות בטלה אם לא

ג

נשתחה המשלחה

דייקו מדברי הרמב"ם שאין הגט בטל מן התורה, זה על סמך מש"כ הרמב"ם (בhalachot גירושין שם ה"ז) "ומה בין פסול לבטל שכל מקום שנאמר בחיבור זה בגט שהוא בטל הוא בטל מן התורה וכל מקום שנאמר פסול הוא פסול מדברי סופרים".

ויש לתמהה על מש"כ החזו"א (באבה"ז סימן פ"ז) אותן ("נראה דין לעשות שום סנייף מהא רכתיב הרמב"ם **בגט פטול** שהוא מדרבנן, דין לבנות יסוד על תיבה אחת ואולי היא טעות סופר והגירושה הגט **בטל**"). ותמה אני הלא הרמב"ם הוא זה שבסנה יסוד על תיבה אחת בכתביו דבכל מקום שנכתב בחיבור זה שהגט בטל והוא מן התורה וכל מקום שנאמר פסול אינו פסול אלא מדברי סופרים, אתמהה.

ומ"מ לכ"ע אין השליח יכול לבצע שליחותו כאשר השולח נשתחה, ולא נחلكו אלא אם זה מן התורה או מדרבנן.

וגם אם נשתחה המשלחה ושוב אין בידו להקנות אף שאין שליחות בטלה, ואם יחוור וישתפה לא צרייך מינוי חדש כմבוואר בדברי הרמב"ם דלהלן, מ"מ כל עוד המשליח שוטה מנוע השליח מלבצע את השליחות כיוון שאת כל סמכותו וכוחו יונק הוא מן המשלחה. ואף שנחلكו הרמב"ם והטור אם הלכה זו מן התורה היא או מדרבנן, מ"מ לכ"ע אין השליח יכול לבצע שליחותו אם נשתחה המשלחה ושוב אינו בר הכי.

דהנאה כתוב הרמב"ם (כפ"ב מגירושין הלכה ט"ו) "אמר כשהוא ברינו כתבו גט... ואין צרייך לחזור ולהמלך בו אחר שהבריא, ואם כתבו וננתנו קודם שיבריא הרי זה **פטול**". ולעומת לשון הרמב"ם שכותב שהגט פסול, דמשמע שהוא פסול מדרבנן בלבד, כתוב הטור באבה"ז (סימן קכ"א) דאם כתבו וננתנו את הגט כשה旄שלח שוטה "**אינו בלום**" ומלשון זה דייקו הפסיקים דאף מן התורה אין כאן גט.

כל גדולי הפסוקים, ובכללם הבית יוסף והפר"ח שם, וכן הקצת החשן בסימן קפ"ח סק"ב,

ביטול המשלחת את השילוחות שלא בפני השליה

במקרה שימוש הממנה או כאשר נוצר ממנה להחלטת ולבצע.

ובזרור עודadam הממנה יכול לבטל את כה הנאמן בכל עת, ואף שלא בידיעתו, תתרערר לחולותן יכולתו של הנאמן לפועל, שהרי לא תישאר בידו כל אמינות כאשר לעולם יחששו להגעה עמו לידי הסכם כלשהו מהשש שהוא פועל הוא ללא סמכות.

ועוד פשוט בדייני השילוחות ומהשלחת יכול לבטל את השילוחות אף שלא בפני השילוח וכਮבוואר במשנה גיטין (ל"ב ע"א).

ומכל אלה הטעמים ברור בעיני שאי אפשר להשתית את דין הנאמן על תורה השילוחנות, שהרי במרקם רבים כל מגמת הנאמנות כונתה ותועלה تحت סמכות לנאמן גם

מדוע אין לדון נאמן מדין זכיה

יתר על כן, יש ריעותא בזכיה שלא קיימת בשילוחות. שהרי לא מהני זכיה אלא בדבר שהוא זכות, שהרי זכין לאדם שלא בפניו אמרו, ואין חבין לו אלא בפניו. ואף בדבר שהוא זכות רבים מן הראשונים סבורים דאין זכין לו לאדם בעל כרחו ולא מהני זכיה אא"כ זה שזכה לו הסכים בדיעד שהרי שלא מدعתו אמרו ולא בע"כ, כ"כ הרמב"ן הרשב"א והרייטב"א בקידושין כ"ג ע"א וכ"ה ב מגיד משנה (זכיה ומיתה פ"ד ה"ב).

אמנם י"א דבזכות גמורה זכין לו אפילו ע"כ, ורק בדבר שאינו זכות גמורה יכול למוחות, עיין מהנה אפרים (זכיה ומיתה סימן ר') ושוו"ת עין יצחק (אהע"ז ח"א סימן א').

ומעתים רבים יש שעל הנאמן לעשות כדי למלא את תפקידו כראוי, ומצד זכין לאדם ספק רב אם נוכל לחתם תוקף.

ומלבד כל אלה הרי ידועה דעת הקצחות (ב似מן רמ"ג ס"ק ח) שלא מהני זכין אלא להרבות נסיו של מי שזכה לו ולא להוציא

גם אם נרצה להשתית את דין הנאמן על יסוד הזכיה, אמנים יפתרו חלק מן הבעיות, אך לא כולם.

דהננה לגבי קטן פסק הרמב"ם ע"פ הסוגיא בב"ב (קנ"ז ע"א) דיש לו זכיה (זכיה ומיתה פ"ד ה"ח) וכ"ה בשו"ע (חו"מ סימן רמ"ג סעיף י"ח).

ובכן לגבי שוטה, אף שנחלקו הראשונים והאחרונים, י"א דרך בקטן יש זכיה כיון דatoi לכל דעת, אבל אין זכיה לשוטה כיון שאינו עומד להשתפות. כך עולה מדברי הרא"ש בשם הרמ"ה בכתובות פ"ב סימן י"ד, וכ"כ בשיטתו מהנה אפרים הלכות זכיה סימן ל"ב והקצות סימן רמ"ג סק"ו, מ"מ לדעת הרמב"ם (זכיה ומיתה פ"ד ה"ז) כשם שיש זכיה לקטן כך יש זכיה לשוטה, וכ"ה בטור ושוו"ע סימן רמ"ג סעיף ט"ז, ועי"ש בקצת ובנתיבות ס"ק י'.

נמצא א"כ שלhalbכה מועילה זכיה בקטן ובשותה, ובזה זכיה עדיפה משילוחות, אך מ"מ פשוט הדבר דין זכיה למת.

זכין לאדם שלא בפניו, אלא צריך שיהיה בזה
זכות גמורה מצד עצם העניין.

ונאמנים כדי לפתח בעיה זו אפשר להקנות את
נכסים הנאמנות לננהנים, ואז יקבלו מעשי
הנאמן תוקף מצד זכין לאדם שלא בפניו, אך
הקנייה זו מעוררת קשיים אחרים.

וממשום כל זה ברור שאין להשתית את דין
הנאמן על הא דזכין לאדם שלא בפניו.

ארכיאו 45467

מראשתו וכ"כ בשו"ת עמק יהושע סימן כ"א,
ולדעתם אין להשתית את דין הנאמנות על דין זכין
לאדם כלל.

וטעם נוסף יש שאין להשתית את דין הנאמן על
יסוד הזכה, דבאמת פועלות הנאמן אין
לטובת בעלי הנכסים אלא לטובת הננהנים, ו אף
שהוא פועל בהתאם לרצון בעלי הנכסים, אין זה
כל דכל הנעשה לפי רצון הבעלים שיק לומר בו

ר

מדוע אין לדון נאמן מדין פועל

ובאמת נראה לענ"ד רמצד עצם הדין אין בין
פועל לשילוח בעלמא ולא כלום, דגש
הפועל שליח הוא ואין לו שום גדר מיוחד, ורק
לגביו תופס לב"ח ומוגביה מציאה חילקו בין
שליח לפועל, ויסוד הדבר עפ"י מה שביארתי
במנחת אשר עמ"ס גיטין סימן י' דכל עיקר דין
טופס לב"ח במקום שחב לאחרים שלא קנה אינו
אלא משום דאין התפיסה מהני אלא כאשר מותר
וראווי לתפוס, אם משום דעתך איניש דין
לנפשיה כאשר תופס לעצמו או משום מצות
השבת אבדה כאשר תופס לאחרים, אבל כשחוב
לאחרים אין מצות השבת אבדה דמהיכי תיתני
להיטב לוזה ולהרע לוזה, וכיון שתפיסה זו אינה
ראוייה מצד מדרת הצדק והיוושר הווי ליה תפיסת
אלמות וכעין גזילה ולא מהני.

ולפי"ז נראה דמה שאמרו יד פועל כיד בעל
הבית סברא מסוימת היא בכך שפועל
הוא של בע"ב וממנו הוא מקבל שכרו מצוה
עליו לדאוג לו ולסייע בידו אף כשהוא חב
לאחרים ומשו"כ מהני תפיסתו. אך אין בסברא זו
שום מקור דפועל עדיף משליח בכל הלכה שהיא.
ויש מן האחرونנים שחלקו על הש"ך ונקטו דין
הלכה בזו כרב נחמן, עיין שו"ת הגruk"א

ולגבי דין יד פועל כיד בעל הבית, נחלקו
האחרונים, ושלש מחלוקת בדבר.

מקור הסוגיה בב"מ (י' ע"א) שם נחלקו
במוגביה מציאה לחבירו אם קנה
חבירו. והקשה רבא לר"ג מפועל שם מצא
מציאה זוכה לרבו הרוי דקנה חבירו, ור' נחמן
אמר שניי פועל דידו כיד בעה"ב. ועיין בש"ך
(סימן ק"ה סק"א) שנקט דהלהקה כר"ג ופירש כך
את שיטת רשיי דבשליח מהני תופס לבעל חוב
ונקט דכוונתו לפועל, עי"ש.

וזה מהנה אפרים (בסימן י"א משלוחין) כתב דאף
דאין שליחות לנכרי, יד פועל כיד
בעה"ב יוכל והוא לבך כשבונה מעקה ע"י פועל
נכרי, דכם דמהני בתופס לב"ח ובמוגביה
מציאה אף דשליחות לא מהני בהם, ה"ג בגוי יד
פועל כיד בעה"ב אף דאין שליחות לנכרי, עי"ש.

אך יש אומרים דאף דמהני במוגביה מציאה, מ"מ
לא מהני למי שאינו בתורת שליחות כלל
מנזה"כ, דמ"מ שליח הוא ורק מדין שליחות אהני
מעשו לבעה"ב אלא עדיף משליח בעלמא, כ"כ
בשו"ת שואל ומשיב קמא ח"ב סימן ק"ג.

ומ"מ נראה פשוט לענ"ד דאף לשיטת המחנה"א דמהני יד פועל אפילו בגוי, מ"מ מודה הוא בכךון שמתו הבעלים שוב פקע לגמרי דין הפועל ושוב אין ידו כיד הבעלים, וכן אם נשתה הבעלים, וכਮבוואר לעיל לגבי שליחות.

טוף דבר אם באנן להשתית את דין הנאמן על דין שליחות, זכיה, ויד פועל, נמצאת שורת הדין לוקה ולא יוכל הנאמן למלא את תפקידו כראוי.

תניינא סימן קי"ב שתמה בסברא מה בין פועל לשילich בעלמא, ומתווך כך כתוב דברמת קי"ל דין יד פועל כיד בעה"ב. ועיין עוד בנתיבות המשפט בסימן ק"ה ס"ק ב', שגם הוא חלק על הש"ך ונקט דווקנת ר"ג הדපועל זוכה לעצמו ובעה"ב זוכה ממנו עי"ש. ועיין עוד בנתיבות סימן קפ"ח סק"א שכותב דמהני קניין עי"י פועל בהגבלה או במשיכה, כיוון שבקניינים אלו מספיק שיגרום שיגבה או שימוש, ומ"מ ברור לשיטתו שלא עדיף פועל משילich בעצם התיחסות מעשו לבעה"ב, ודדו"ק.

פתקין 4567

ז

יסוד בה הנאמן משום קניין

ומציגנו אופנים שונים של קניין לחצאין, או קניין מוגבל:

א. שאלה ותשובות. דאף דקי"ל דשאלת ושכירות לא קניה (עבורי ט"ז ע"א), מ"מ יש בהם קניין מסוים שהוא זכות השימוש במה ששאלול ומושכר בידיהם.

ב. קניין פירות. שנחלקו בו אם הווי בקניין הגוף (ב"ב קל"ז ע"ב, גיטין מ"ח ע"א). וכן נזה שונה שאלה ותשובות, ועיקרו דאף שגוף הדבר לפולוני מה שיוצאה מן הגוף לאלמוני.

ג. גוף לפירותיו. ועדיף מקניין פירות, דקונה את גוף האילן, אך רק כדי לזכות בפירותיו (ב"ב קמ"ז ע"ב).

הצד השווה בשלושת אלה דיש לקונה זכות במה שקנה, ולא נדע מכל אלה אם שייך קניין שאין בו לקונה זכות כלשהו.

אך באמת מצינו קניין שלא נועד אלא לאפשר לקונה לזרות אחרים ואין בו כל זכות ממשית לקונה.

ומশום כל זה נראה דיש להשתית את דין הנאמנות על יסודות הקניין.

אך יש לעיין למעשה, דיש בזה לכואורה שתי דרכים אפשריות:

א. הנאמן יקנה את הנכסים קניין גמור, אלא שיגובל בכך שכל פעולהתו יהיה לטובה הנהנים.

אך באמת מצד מהות העניין אין כל כוונה להקנות את הנכסים לנאמן, ומצד אמרית הדברים אין אנו מתחכונים לחת לו כל זכות בנכסים אלה אלא להטיל עליו אחריות בלבד. והרי כל עיקר מושג הקניין נועד לתת לאדם זכויות במה שקנה ואיך נקנה לו נכסים בקניין סתמי כאשר קניין זה סותר את כל מגמתנו ורצונו.

ב. הנאמן יקנה את הנכסים רק במידה הנוצרת לביצוע תפקידו בשלימות, ומהד גיסא ישארו בעלי הנכסים בעלי הקניין העיקריים, אלא שגם לנאמן יהיה כח קנייני עצמאי שמכחו הוא יפעל בנכסי הנאמנות. וצ"ע בהבנת קניין זה ומוגבלותיו.

בו שימוש מסוים מהני השיוור. (ומתווך לכך פסקתי דהמוכר קלטות וככדו יכול לשיר שלא יוכל הולך לשכפלם או למוכרים אחרים ואcum"ל).

ואף שבנדרים (מ"ח ע"א) למדנו דכל מתנה שאינה שם הקדישה תהא מוקדשת לאו מתנה היא, כבר תירץ הרא"ש בטוב טעם, והובאו דבריו בטור ובשו"ע (סימן רמ"א סעיף ה') וזו"ל השו"ע "יש מי שאומר שהנותן מתנה לחברו אינו מתנה אא"כ שהיא בדעת הנוטן שתהא ברשות מקבל לעשות בה כל חפזו. במה דברים אמורים ^{שנחתה לו סתם אלא שניכר מותך מחשבתו שאינו מכוין ליתנה לו שיעשה בה כל חפזו אבל אם מפרש אפילו אם נותנה לו ע"מ שלא ליתנה לאחר או שלא למוכרה או שלא להקדישה או אפילו ע"מ מנת שלא יעשה בה שום דבר אלא דבר פלאוני הוא מתנה לאותו דבר שפירש בלבד".}

הרי לנו להדיא דמהני הקנאה אף אם לא הקנה אלא ליתן לקונה זכות לעשות דבר מסוים, וכבר נתבאר בהא דקני ע"מ להקנות דהיינו אם דבר זה אינו לthewעלת הקונה מהני.

ונראה דו"ח הדורך המחוורת להגדיר את דיןו של הנאמן.

בהתקרה מרובה ובידידות עמוקה אשר ווים

ד. קני על מנת להקנות (נדורים מ"ח ע"ב). בוגדר זה **מציננו** שני אופנים שונים:

הרוץ למנוע ירושה מבנו שאינו נוהג כשרה, אך מאידך רוצה הוא להנחיל לבן בנו אםilk בדרכי מישרים, יכול לזכות לבנו ע"מ שיזכה בנכסים רק להנחים לבן בנו.

בקניין סודר אין למי שזכה בסודר קניין ממשי בו ואין לו כל זכות אלא ע"מ להקנות תמורתו, ומשור"כ אינו יכול לעשות כל שימוש בסודר שקיבל ועליו להחזירו לבעליים, דלא קיבלו אלא להקנות תמורתו ולהחזירו לבעליים, עי"ש.

ואף שבגמ' שם נחלקו אם קני ע"מ להקנות קנה, בשו"ע יו"ד סימן רכ"ג סעיף ג' נפסק כמו"ד קני ע"מ להקנות קנה, עי"ש.

הרי לנו דמהני הקנאה אף כשהאין לקנה אלא זכות מסוימת ואף כאשר זכות זו אינה לטובת ולתועלת הזוכה אלא לטובת אחרים כהא **דקני ע"מ להקנות**.

ועוד ביארתי במק"א דכמו שבידו להקנות לאחרים זכות מוגבלת בן בידו לשידר לעצמו זכות מוגבלת, ואף אם משיר בקניינו דבר שאין בו כל תועלת למקרה אלא הגבלה בקניין הקונה בלבד, מהני, וכגון המוכר דבר לחברו או הנוטן לו מתנה ומשיר שהקונה לא יוכל לעשות